

2.3.1.6 De maatschappelijke uitwerking van de belastingwetgeving: het veranderen van de maatschappelijke verhoudingen

Van het streven naar gerechtigheid bij belastingen maakt ten slotte ook deel uit dat de maatschappelijke verhoudingen worden veranderd. Het gaat om de verhoudingen in welstand.^{172 173} Adolf Wagner wees reeds op de financiële en sociale functie van de belastingheffing. De belastingheffing dient niet alleen ter bekostiging van de overheidsuitgaven, maar ook als instrument van de overheid voor haar gehele overheidsbeleid. Het gaat in dezen om het sociaal- economisch beleid. Adriani en Van Hoorn verwijzen in dit kader naar de ideeën van Hicks die de belastingheffing benadert vanuit het algemene (economische) beleid van de overheid.^{174 175}

2.3.2 De verantwoordelijkheid van de wetgever

Uit het legaliteitsbeginsel volgt dat de wetgever in beginsel verantwoordelijk is voor de rechtvaardigheid bij belastingen. Ook zal hij de voor de verdeling van de belastingdruk geldende normen in de wetgeving moeten verankeren, aangezien dat een belangrijke voorwaarde is voor een rechtvaardige belastingheffing. Hij zal echter tevens oog moeten hebben voor de consequenties van de tot stand gebrachte belastingwetgeving. Het gaat hierbij om *alle* maatschappelijke consequenties en niet alleen om de *economische* consequenties.¹⁷⁶ Hij zal moeten nagaan of de tot stand gebrachte wetgeving daadwerkelijk bijdraagt aan de beoogde verdeling van de belastingdruk en aan het veranderen van de verhoudingen in welstand. Tevens moet hij nagaan welke uitwerking die wetgeving blijkt te hebben, bijvoorbeeld op de werkrelatie belastingdienst - belastingbetaler. Is de wetgeving in de praktijk ook uitvoerbaar? Andere aandachtspunten vormen de kosten van het proces van belastingheffing en de aard en de structuur van de belastingwetgeving als oorzaken van ontwijkings- en ontduikingsgedrag (fraude). Het bestuderen van consequenties van de belastingwetgeving (heffing) behoort, volgens Hofstra, tot de taak van de belastingwetenschap.¹⁷⁷

2.3.3 De verantwoordelijkheid van de belastingbetaler, zijn adviseur en van de belastingambtenaar

Ook bij de uitvoering van de belastingwetgeving speelt rechtvaardigheid een rol. De belastingbetaler en zijn adviseur, maar ook de belastingambtenaar moeten zich ervan bewust zijn dat de verdeling van de belastingdruk geschiedt conform daarvoor

¹⁷² F.K. Mann[2, blz.315].

¹⁷³ H.J. Hofstra[9] zegt over Adolf Wagner: "Waarin Wagner zich van de in paragraaf 7.3 genoemde schrijvers onderscheidde waren de ruimere taak die hij voor de Staat opeiste, behalve bescherming van leven en bezit ook zorg voor "Kultur en Wohlfahrt", en in het bijzonder het feit dat hij het isolement van de belastingheffing wilde doorbreken door haar een plaats in het geheel van de overheidsactiviteit te geven." (blz.92)

¹⁷⁴ P.J.A. Adriani, J. van Hoorn[1, blz.206t/m208].

¹⁷⁵ P.J.A. Adriani, J. van Hoorn[1, blz.208].

¹⁷⁶ H.J. Hofstra[3, blz.9].

¹⁷⁷ H.J. Hofstra[3, blz.15].